

INTRODUCCIÓ

La UPC, com a entitat difusora de la ciència i de la tècnica en tots els seus vessants, ha dedicat també esforços a fixar i estandarditzar la terminologia tècnica i científica pròpia. En aquesta línia, l'any 2001 ja va publicar el primer diccionari de la col·lecció "Ciència i Tecnologia" i ara publica el d'enginyeria civil.

Aquest diccionari que teniu a les mans és una obra elaborada per un equip d'especialistes, que vol omplir, amb voluntat enciclopèdica, la mancança que en l'actualitat hi ha d'un diccionari en català que reculli i expliqui la terminologia i els conceptes més fonamentals de l'enginyeria civil a un públic universitari i també professional de l'obra pública en general.

S'ha de dir que el projecte va sorgir a partir de l'encàrrec que el Servei de Llengües i Terminologia de la UPC ens va fer al professorat de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyers de Camins, Canals i Ports de Barcelona (ETSECCPB). El Servei de Llengües i Terminologia ens va aportar la metodologia per al desenvolupament del projecte a més de fer tasques d'organització, planificació i seguiment de la feina terminològica.

El resultat final que veieu ha estat fruit d'un procés que va començar per la compartimentació de l'àrea d'enginyeria civil en un conjunt de branques i l'assignació d'un responsable o coordinador per a cada branca. Aquestes branques han estat les tradicionals d'un àmbit de l'enginyeria que, amb gairebé 300 anys de currículum acadèmic i molts més de currículum professional, han consolidat de manera clara i diferenciada una sèrie d'especialitats i camps tecnològics específics. Així doncs, les branques escollides i els seus responsables respectius han estat:

Enginyeria de la construcció: Pere Roca Fabregat

Enginyeria del terreny i cartogràfica: Jordi Corominas Dulcet

Enginyeria hidràulica: Martí Sánchez Juny

Enginyeria marítima: Joan Pau Sierra Pedrico

Enginyeria sanitària i ambiental: Joan Garcia Serrano

Enginyeria del transport: José Rodrigo Miró Recasens i Francesc Xavier Massallé Puig

A partir d'aquesta divisió es va establir la nomenclatura del diccionari que va servir de punt de partida perquè un conjunt molt ampli d'especialistes (juntament amb els responsables i el coordinador) fessin les definicions. Aquesta nomenclatura es va establir a partir del corpus de la *Gran Enciclopèdia Catalana* i sobretot del buidatge

dels textos docents d'on procedeixen la major part de neologismes que conté el diccionari. Durant el procés d'elaboració, aquesta nomenclatura inicial va variar una mica, ja que es van detectar termes que calia afegir o bé termes molt generals de l'enginyeria que calia eliminar.

S'ha de dir també que tant en el procés d'estructuració en branques com en la decisió dels termes a incloure es van tenir en compte una sèrie de condicions relacionades amb els objectius generals del projecte de diccionari UPC-Enciclopèdia Catalana i alhora amb el nombre màxim de termes que el diccionari podia encabir-hi. Per aquest motiu, potser algú trobarà a faltar termes relacionats amb camps que tradicionalment s'associen amb la tasca dels professionals de l'enginyeria civil. Em refereixo, per exemple, a la planificació territorial, l'urbanisme o els transports en una perspectiva molt més àmplia que la perspectiva estricta de les infraestructures viàries que recull el diccionari. Això ha estat així perquè hi ha previstos altres diccionaris específics sobre aquests àmbits, cosa que ha marcat els límits d'aquest diccionari. D'altra banda, s'ha considerat convenient incloure una branca dedicada als aspectes ambientals més específics i relacionats amb l'obra pública, sense ànim de ser exhaustius en una àrea temàtica que és molt més àmplia que el que pot recollir aquest treball.

Així mateix, a l'hora de decidir quins havien de ser els termes escollits, s'han tingut en compte, bàsicament, dos criteris. El primer ha estat el lector tipus a qui, fonamentalment, va adreçat aquest diccionari, és a dir, els estudiants universitaris i el seu professorat. En segon lloc, s'ha prescindit dels termes més generals que ja estan tractats en altres diccionaris. Tenint en compte que l'enginyeria civil té una forta base de conceptes de la física, la química i la matemàtica, s'ha prescindit dels termes més generals que es poden encabir en alguna d'aquestes àrees, en favor de termes més específics o aplicats a l'enginyeria civil.

Respectant, així mateix, el nombre màxim de termes a definir, s'ha procurat, també, que el nombre de termes de cada branca fos equilibrat, tant pel que fa a la quantitat com al nivell d'especialització i aprofundiment. Així doncs, una de les meves tasques principals ha estat vetllar per assolir un contingut tan homogeni i global com fos possible.

Per a bona part dels col·laboradors, aquesta ha estat la primera vegada que hem participat en l'elaboració d'un diccionari i que hem fet front a la difícil tasca de posar-se davant d'un paper en blanc (o d'una pantalla buida, per ser més moderns) i haver de definir d'una manera breu, clara i entenedora què significa un terme amb prou precisió perquè es diferenciï d'altres termes molt propers. Aquesta feina ens ha permès, i ens ha exigít alhora, treballar molts continguts que ja donàvem per assumits i descobrir-ne de nous.

Personalment, i crec que també per a la resta de companys, aquesta ha estat una feina molt enriquidora. És un repte que hem assumit amb l'objectiu que fos una feina ben feta. En tot cas, esperem que en la valoració final de l'obra se'ns tingui en compte la nostra aportació per les hores de dedicació, l'esforç i l'interès que hi hem posat per dur a terme aquest projecte tan ambiciós i compromès.

Vull agrair molt especialment la feina feta des del Servei de Llengües i Terminologia i també la revisió lingüística i terminològica duta a terme pel Termcat. La tasca que hem portat a terme tots plegats (coordinadors, experts i terminòlegs) ha estat molt engrescadora, tot i que no pas senzilla, ja que s'ha volgut des de bon principi que no fos una obra d'autor, sinó que contingüés l'aportació del màxim nombre d'especialistes i experts en cada àmbit específic. Crec que si mirem la llista de col·laboradors podem dir que ho hem aconseguit, i això enriqueix substancialment el contingut del diccionari.

Com a contrapartida, tot procés que incorpora un nombre tan important de persones, totes elles molt enfeinades, fa que la tasca d'intentar fer avançar el projecte a bon ritme no sigui sempre fàcil. Per això, el fet de poder veure culminat el procés amb la publicació final del diccionari, molts l'hem assumit com un repte personal al qual hem dedicat, amb més o menys intensitat, un període de més de quatre anys. Un repte que, des de bon principi, hem entès que té molt a veure amb la necessitat, la voluntat i el desig per part de tots els que hi han participat, que la tècnica (en aquest cas la més relacionada amb les obres públiques) compti en català amb les mateixes eines lingüístiques i terminològiques amb què compten totes les llengües normalitzades del món. Objectiu, aquest, encomiable i que mereix el més profund agraïment i reconeixement a tots els col·laboradors, no només meu i dels altres responsables de l'obra, sinó de tot un país.

Joan Ramon Casas i Rius
Departament d'Enginyeria de la Construcció
Escola Tècnica Superior d'Enginyers de Camins,
Canals i Ports de Barcelona, UPC